

NOWY DZIENNIK

W Y D A N I E

10

W I E C Z O R N E

Francja pod wrażeniem ujawnienia „Białych Kapturew“

Nowe wzmocnienie rządu frontu ludowego

Paryż 20. 11. (A) Afera tajemniczych składow amunicji i kapturowego związku rewolucyjnego stała się tu sensacją dnia, zajmującą całe strony we wszystkich dziennikach. Już od samego początku sprawa jest przedmiotem komentarzy o bardzo różnym nastawieniu. Koła lewicowe podkreślają wielkie znaczenie dokonanych odkryć i na łamach swych organów prasowych występują z twierdzeniem, iż

uratowano państwo od zamachu stanu.

Lecz nie brak głosów, dowodzących, że cała sprawa została wyolbrzymiona i że nie zasługuje na znaczenie, jakie jej przypisywano. Sztuczne rozděcie afery przypisuje się chęci ostatecznego skompromitowania organizacji nacjonalistycznych, już i tak zgnębionych niefortunnymi procesami plk. de la Rocque.

„Niepoważne poczynania niepoczytalnych osobników — pisze „Action Francaise” — wyolbrzymiono do rozmiarów zamachu stanu”. Pismo to wyraża jednocześnie życzenie, by zwrócono baczniejszą uwagę na istotne niebezpieczeństwo dla państwa — knowań komunistycznych, jak przygotowany ostatnio zamach na trzech aktualnych ministrów, o czym „Action Francaise” niedawno donosiła.

Różnorodność komentarzy sprawia, iż opinia francuska nie zdała sobie jeszcze ostatecznie sprawy z charakteru ostatniej afery. Ponieważ jednak w grę wchodzi kwestia bezpieczeństwa państwa, przeto z napięciem oczekuje się ostatecznego wyniku śledztwa. W każdym razie jest wykrycie zamachu nowym sukcesem rządu frontu ludowego, a klęską prawicy.

ki finansowo - gospodarczej. Przemówieniem swym premier zapewnił sobie wszystkie głosy lewicy, utrzymując jednocześnie zjednane już przemówieniem Bonneta głosy centrum i prawicy, jak np. t. zw. „Alliance Democratique”, czy „Gauche Independante”, które pozostawiły swym członkom wolną rękę przy głosowaniu nad votum zaufania.

Premier zatrzymał się dłużej nad znaczeniem poprawy stosunków gospodarczych, twierdząc, iż rząd będzie kierował się zasadą spokoju społecznego i pojednania. Bezpieczeństwo zewnętrzne jest codzienną troską rządu. Wydatki na obronę narodową w obecnym stanie Europy są w istocie oszczędnością. Rząd łączy ze swą troską obrony narodowej troskę o pomyślność finansową, utrzymanie zapasów złota i spokój publiczny. Gościnnie Francja zbyt często dawała schronienie ludziom, którzy byli tego niegodni. Czyniąc aluzję do afery wykrycia składów broni premier powiedział: Sprawa ta może zawierać bolesne niespodzianki i może być bardzo poważną. Francja nie może być w sytuacji narodu obłożonego, zagrożonego przez szpiegostwo i zamachy zbrodnicze, wykonywane z niesłychaną czelnością, domagającą się jak najenergiczniejszych zarządzeń.

W końcu swego przemówienia Chautemps podkreślił, że Francja kontynuuje swą tradycyjną politykę, polegającą na utrzymaniu i wzmocnieniu swych przyjaźni i poszanowaniu wszystkich bez wyjątku układów.

Wynik głosowania nad wnioskiem o votum zaufania przyniósł rządowi Chautemps poważny sukces w postaci 399 głosów przeciw 160. Za rządem głosowała także część ugrupowań centrowych.

Wielki sukces rządu Chautemps w parlamencie

Ponad 70 procent Izby głosuje za votum zaufania

Paryż 20. 11. (A) W wielkiej debacie nad interpelacjami, która zdawała się początkowo zapowiadać niezbyt pomyślnie dla rządu, pod koniec piątkowych obrad, zwłaszcza po przemówieniu premiera Chautemps, nastąpił zwrot dodatni, zapewniający rządowi bardzo poważną większość. W początkowych wystąpieniach przedstawiciele socjalistów i komunistów brzmiały nuty wyraźnie opozycyjne. Komuniści w wyraźny sposób krytykowali zarówno politykę finansową ministra Bonneta, jak i politykę zagraniczną w sprawie Hiszpanii ministra Delbosa. Socjaliści występowali zupełnie otwarcie z żądaniem wprowadzenia reglamentacji dewizowej. Zręczne przemówienie min. Bonneta, który powołał się na uchwałę parlamentu, powziętą przy głosowaniu nad pełnomocnictwami, a zakazującą wprowadzenia kontroli dewiz, nie ułatwiło jednakże sprawy, albowiem w dalszym ciągu skrajna lewica starała się trak-

tować politykę finansową obecnego rządu jako domenę ministra Bonneta, za którą reszta członków gabinetu nie przyjmuje odpowiedzialności. Stanowcze stwierdzenie min. Bonneta wywołało nawet na lewicy poważne niezadowolenie. Sytuację tę naprawił całkowicie w swym przemówieniu premier Chautemps, podkreślając z wielką zręcznością solidarność rządu zarówno w dziele reform społecznych, jak również w dziedzinie polity-

Wrzenie w Transjordanii

Jerozolima, 20. 11. PAT. Trwające od dawna rozruchy w północnej Transjordanii — przybrały charakter wyraźnego powstania. Prawie jednocześnie w rozmaitych miejscowościach jak Izbid, Adzlun, Madaba, Kasz

Amra, Tafla itd. ludność napadła na posterunki policyjne oraz na urzędy. Na pomoc wysłano oddziały policji i wojska. Władze wzięły jako zakładników muchtarów (wójtów) z licznych wsi.

DZIS PEŁNA TABELA WYGRANYCH LOTERII KLASOWEJ

Gdy dwie osie się krzyżują...

Dociekania na temat rezultatów podróży Halifaxa

Berlin, 20. 11. Prasa i tutejsze koła polityczne, jak też i koła angielskie, zachowują najściślej dyskrecję co do tematu rozmów lorda Halifaxa z kierownikami niemieckiej polityki zagranicznej. Mówi się tylko o tym, że nie należy oczekiwać żadnych sensacji, żadnych umów, ani też żadnych pozytywnych decyzji; było to tylko badanie wzajemnych opinii i możliwości zbliżenia poglądów. Z jakim wynikiem badanie to się odbyło — nie ma żadnych szczegółów.

W niektórych tutejszych kołach dyplomatycznych twierdzi się, że Anglia zdradza w tej chwili skłonności ugodowe wobec Niemiec, że zatem wynikiem podróży lorda Halifaxa może być zawarcie ugody lotniczkiej, jako uzupełnienie zawartego w r. 1934 paktu morskiego między obu państwami. Podług wersji wspomnianych kół dyplomatycznych, podobno taktyka Anglii zdąży obecnie do osłabienia osi Rzym — Berlin i wciągnięcia Niemiec w sferę interesów angielsko-francuskich.

W Berlinie jednak zastrzegają się energicznie, że zbliżenie z Anglią mogłoby nastąpić jedynie tylko po linii osi Berlin — Rzym, a więc wyłączenie Włoch z porozumienia angielsko-niemieckiego uważa się za rzecz niemożliwą. Berlin podkreśla z naciskiem, że Rzym informowany był o podróży lorda Halifaxa i informowany jest obecnie stale o przebiegu rozmów angielsko-niemieckich. Mimo to jednak w tutejszych kołach włoskich zauważać się daje pewne zdenerwowanie.

Rzym, 20. 11. (R) Wizyta lorda Halifaxa w Berlinie i Berchtesgaden, siedzibie kanclerza Hitlera, stanowi oś rozważań kół politycznych i rządowych Włoch.

Pierwotnie odnoszono się w Rzymie z pewną niechęcią i nieufnością do wizyty lorda Halifaxa, gdyż dopatrywano się w tym dążności do osłabienia polityki osi, drogą przeciwstawienia interesów niemieckich interesom Włoch. Te o-bawy rozprószyła w części prasa berlińska, pod-

kreślając w komentarzach do wizyty lorda Halifaxa bezwzględną wierność Niemiec dla polityki osi. Ponadto informuje Wilhelmstrasse nieustannie dyplomację rzymską o przebiegu rozmów z lordem Halifaxem, podobnie zresztą, jak to czyni Londyn w stosunku do Paryża. Do uspokojenia Rzymu przyczyniają się także doniesienia, według których wyjazd lorda Halifaxa do Berlina wzbudził rzekomo w Paryżu pewne niezadowolenie, co wyrównałoby szanse obojga osi.

O ile chodzi o konkretną stronę wizyty lorda Halifaxa, to prasa włoska nie wierzy w wersję, jakoby gość angielski miał być tylko „dyplomatyczną skrzynką pocztową”. Takiej roli nie byłby podjął się mąż stanu tej miary, co b. wicekról i zręczny pacyfikator Indii w latach 1926 — 1931. Należy raczej przypuszczać — piszą dzienniki włoskie — że gość londyński jest w posiadaniu konkretnego planu, dotyczącego możliwości porozumienia nie tylko z Rzeszą, ale i z państwami totalnymi.

Zachwiana pozycja Litwinowa z powodu czystki na sowieckich placówkach dyplomatycznych

Ryga, 20. 11. (R) Według nadeszłych tutaj wiadomości z Moskwy, komisarz spraw zagranicznych Litwinow, jest poważnie zachwiany. Wynikł mianowicie między nim a Jeżowem, szefem G. P. U. i prawą ręką Stalina, spór o prawo odwoływania i aresztowania sowieckich dyplomatów, znajdujących się na placówkach zagranicznych Z. S. S. R. Ostatnio podobno Jeżow zażądał odwołania Majskiego, sowieckiego ambasadora w Londynie, czemu się Litwinow energicznie przeciwstawił, twierdząc, że krok ten poderwie powagę rządu sowieckiego w An-

glii. Ponieważ jednak Jeżow cieszy się w tej sprawie całkowitym poparciem Stalina, uchodzi za pewne, że swego dopnie, a co więcej — zmusi ewentualnie Litwinowa do ustąpienia.

W chwili obecnej panuje w moskiewskich sferach rządowych tendencja rugowania wszystkich urzędników, którzy rozpoczęli swą karierę, zanim Stalin stał się „jedynowładcą”. Dotyczy to również sowieckiej dyplomacji, i stąd seria sensacyjnych aresztowań pośród najbardziej eksponowanych dyplomatów sowieckich. Należy się tedy spodziewać, że wszyscy dygni-

tarze sowieccy, przebywający obecnie zagranicą, którzy przed r. 1929-ym, t. j. przed objęciem władzy przez Stalina, byli w sowieckiej służbie dyplomatycznej, będą usunięci.

W chwili obecnej sytuacja Litwinowa jest podobna do tej, jaka powstała po mianowaniu go zastępcą Cziczerina. Jego zastępcą jest, jak wiadomo, Potiomkin, b. ambasador sowiecki w Paryżu, który jest przewidywany na jego następcę, w razie gdyby Litwinow musiał ustąpić „z powodu złego stanu zdrowia”.

Monarchiści austriaccy manifestują swą potęgę

Wiedeń, 20. 11. (L) Celem uczczenia urodzin arcyks. Ottona, urządzili wczoraj legitymiści wiedeńscy w wielkiej sali Konzerthausu manifestację, w wymiarach, dotychczas w Austrii nie widzianych. Udział w manifestacji wzięli wszyscy przebywający w Austrii członkowie domu habsburskiego z arcyks. Eugeniuszem, jako seniorem na czele, cała arystokracja, tudzież wybitni przedstawiciele sfer rządowych i politycznych.

Przemówienia kierowników ruchu legitymistycznego a mianowicie min. Wiesnera i szefa propagandy barona Werkmana miały silne akcenty polityczne, tchnące niezwykłym poczuciem pewności i niezłomną wiarą w zwycięstwo idei legitymizmu.

Jeden z najwybitniejszych działaczy legitymistycznych i przywódca największej organizacji legitymistycznej „Żelazny pierścień” b. min. Wiesner w dłuższym przemówieniu wykazał rozwój organizacji legitymistycznej, liczącej około 44 różnych związków i organizacji legitymistycznych.

Wielkie wrażenie wywołała wiadomość Wiesnera, że obóz legitymistów liczy w Austrii już blisko 1220 tys. zwolenników. — Świadczyłoby to o potężniejszym ruchu na rzecz powrotu Ottona do Austrii i tłumaczyłoby niezwykle ostre ataki dzienników Trzej Rzeszy na kanc. Schuschnigga, że toleruje ruch, krzyżujący plany środkowo europejskie Niemiec.

Omawiając cele i program ruchu, zazna-

czył Wiesner, że legitymiści dążą do powołania monarchy („Landfürsta”) z rodu Habsburgów.

Celem legitymistów jest utrzymanie niezależności i suwerenności Austrii, a przyszła monarchia, o restaurację której walczą, ma być monarchią socjalną. Wreszcie mówca podkreślił identyczność ideologii legitymistów z ruchem „frontu patriotycznego”.

Po bar. Wiesnerze zabrał głos przedstawiciel robotników oraz jeden z teoretyków ideii monarchizmu docent dr Plochl.

Po przemówieniach odczytano przy burzliwych owacjach depeszę hołdowniczą do arcyksięcia Ottona. Spokój nie został zakłócony, aczkolwiek przed gmachem wystawione były silne posterunki policyjne, gdyż obawiano się kontrademonstracji ze strony narodowych socjalistów.

Aby osobom, które z braku miejsca nie mogły uczestniczyć w wczorajszej uroczystości dać możliwość zamianowania uczuć lojalności wobec arcyks. Ottona, urządzają legitymiści dziś po raz drugi w tzw. parku Drehera ogromną manifestację ludową, — tym tylko różniącą się od wczorajszej, że wstęp jest bezpłatny. Jest to ważne przede wszystkim dla robotników, którzy tłumnie obecnie wstępują do organizacji legitymistycznej.

Straszliwy bilans ostatniego tajfunu na Filipinach

Manilla, 20. 11. (R) Straszny tajfun, jaki nawiedził Filipiny, był bez wątpienia największą katastrofą, jaką przeżyły wyspy od lat 25-ci. Według dotychczasowych wiadomości,

123 osoby znalazły śmierć

w katastrofie żywiołowej, jednak na ogół przypuszczają, że liczba zabitych jest znacznie wyższa, gdyż nie nadeszły jeszcze wiadomości z szeregu bardziej odległych wsi i miasteczek. Straty przekroczą prawdopodobnie kwotę 100 milionów franków.

Tajfun szalał na wybrzeżu z niebывałą siłą,

zastając w morzu liczne barki rybackie.

Niemal wszystkie barki zatонуły.

Zginęło przy tym 65 rybaków.

Z wyspy Zebu donoszą, że 60 proc. wszystkich zabudowań zostało zniszczonych. Na podstawie danych meteorologicznych przypuszczają, że

archipelag zostanie nawiedzony powtórnie przez tajfun,

który w obecnej chwili dotarł do zachodnich wybrzeży Lucen.

Zajścia na wyższych uczelniach w Krakowie

W Collegium Novum i na W. S. H. pobito studentów żydowskich

Kraków, 20. 11. Dziś w godzinach rannych doszło do zajść antyżydowskich w westybulu głównego gmachu uniwersyteckiego, gdzie pobito kilku studentów żydowskich. Jeden student żydowski pobity został do krwi. Ślady krwi widoczne były na posadzce. Również przed gmachem uniwersyteckim napastowano studentów żydowskich.

Dziś powtórzyły się też zajścia na W. S. H. I tym razem zjawiała się na wykładzie prof. Bernarda na pierwszym roku bojówka z obcej uczelni, która usiłowała zmusić Żydów do zajęcia miejsc po lewej stronie sali. Studenci żydowscy, jak wiadomo, stoją na wszystkich wykładach.

Po wykładzie bojówka zatarasowała drzwi sali, nie chcąc wypuścić studentów żydowskich. Kilku studentów brutalnie pobito, a tak-

że na ul. Sienkiewicza, przed gmachem W. S. H. urządzono formalną „obławę“ na studentów żydowskich. I tutaj kilka osób zostało pobitych. Napastnicy zachowywali się agresywnie także wobec słuchaczek żydowskich. Jedną ze słuchaczek zemdlała.

Także w Warszawie

Warszawa, 20. 11. (A) Na dziedzińcu Uniwersytetu warszawskiego doszło do zajść między studentami demokratycznymi a endekami. Studenci demokratyczni rozdawali ulotki z odezwą przeciw ghettu ławkowemu oraz nawoływali do usunięcia karykatur 3 profesorów, w tym prof. Michałowicza, którzy stanęli w obronie Żydów. Podczas zajść poturbowano kilku studentów żydowskich.

W szkole im. Wawelberga bez zmian

Warszawa, 20. 11. (A) Na wyższej szkole budowy maszyn Wawelberga i Rotwanda sytuacja jest dziś podobna jak wczoraj. Drzwi wejściowe są mianowicie zamknięte, a woźni pytają każdego studenta, czy jest wyznania mojżeszowego. O ile odpowiada że tak, otrzymuje polecenie udania się do domu —

gdyż na zarządzenie rektora słuchacze żydowscy mają nie być wpuszczani do szkoły, do póki nie podpiszą deklaracji o gotowości podporządkowania się zarządzeniu ławkowemu. Wykłady odbywają się w szkole bez udziału studentów żydowskich.

Rozprawa Żelaznego przerwana do 4-go grudnia

Lista świadków w procesie Stan. Żelaznego została wyczerpana. W ostatniej fazie przewodu sądowego trybunał zajął się dziś na wstępie rozprawy wnioskami stron.

Prokurator dr Klimezyk postawił wniosek o odczytanie dokumentów nadesłanych z więzienia rzeszowskiego, odnoszących się do osk. Żelaznego i jego ucieczki.

Obrońca dr Kruh wnosi o odroczenie rozprawy, celem przeprowadzenia wizji lokalnej na ulicy Potockiego, Lubicz i to w porze odpowiadającej warunkom pościgu.

Chodzi o stwierdzenie, czy ze względu na ciemność świadkowie byli w stanie stwierdzić identyczność uciekającego osobnika.

Dalej wnosi obrońca o zarekwirowanie re-

wolweru systemu F.N., należącego do post. Szczuckiego, dla stwierdzenia, że kula, która zabiła śp. Gondka mogła tak samo pochodzić z rewolweru F.N. post. Szczuckiego, jak i z rewolweru tej samej marki, znalezionej u osk. Żelaznego.

Prokurator sprzeciwia się wnioskowi obrony. Trybunał postanawia ogłosić decyzję w późniejszym terminie, poczem przystępuje do odczytania aktów.

Po naradzie przewodniczący ogłosił decyzję trybunału, uwzględniającą wniosek obrony o zbadanie rewolweru post. Szczuckiego. W tym celu zarządzona została dwutygodniowa przerwa w rozprawie. Dalszy ciąg procesu odbędzie się w sobotę, dnia 4 grudnia.

Doniosły sukces wojskowy Japończyków czy taktyka sztabu chińskiego?

Tokio, 20. 11. (R) Dodatki nadzwyczajne dzienników tokijskich głoszą, że oddziały japoń-

Kto wygrał dziś na loterii

Warszawa, 20. 11. (A) Dziś, w trzecim dniu ciągnięcia drugiej klasy loterii państwowej padły większe wygrane:

Stała wygrana dzienna 5000 zł — 19899

1.000 zł — 14442, 105031, 170802

2.000 zł — 102513

1.000 zł — 41946, 92069, 184700, 191355, 192254

skie wkroczyły do Suczau. Na linii Czang-Szu-Suczau. Wukiang również wojska japońskie osiągnęły znaczne sukcesy. Część oddziałów, które wylądowały na północ od Szanghaju, osiągnęły Fuszan i skierowały się na Kiang-Yin. Kiang-Yin jest najsilniejszym fortem, położonym na przedpolu twierdzy nankińskiej, i jest stanowiskiem kluczowym linii obronnej Kiang-Yin-Wusih-Dar.

Z Nankinu donoszą, że marsz. Czang-Kai-Szek nie zamierza obstawać przy obronie Nankinu, lecz planuje cofnięcie armii chińskiej na nowe linie obronne, celem wciągnięcia nieprzyjaciela w głąb kraju.

od naszych KORESPONDENTÓW

Kronika tarnowska

ARESztowanie sprawcy WIELU KRADZIEŻY. Dnia 12 bm. dokonano włamania do mieszkania Jana Zgniewka w Tarnowie przy ul. Pułaskiego 17 i skradziono mu nie tylko garderobę, pościel i bieliznę ale także niektóre części umeblowania — na około 3000 zł. Dochodzenie policyjne ustaliło, że kradzieży tej dokonał Zdzisław Wolski z Tarnowa który ostatnio dokonał na terenie Tarnowa kilkanaście kradzieży z włamaniem. Skradzione przedmioty przechowywał Wolski w mieszkaniu niejakiej Soleckiej, skąd je przewoził do swego mieszkania. Znalezione rzeczy skradzione przez wiezione zostały na Policję na trzech furmankach gdzie odebrali je sobie poszkodowani. Wolski posługiwał się przy kradzieżach małoletnim chłopcem. Znany jest Wolski z procesu o zabójstwo swego ojca w roku 1930 Teodora Burdziela w Krakowie a po procesie i odcierpieniu kary zmienił sobie nazwisko na Wolski i przybył do Tarnowa — gdzie do czasu zdemaskowania go obracał się w lepszym towarzystwie.

SMIERĆ CHALUCA TARNOWSKIEGO W EREC Błp. Jehuda Spanauf 24-letni były członek tarnowskiego oddziału Haszomer—Hacair zginął w Erec Izrael na posterunku w czasie ostatnich walk w Tel Amal. Przedwczesna śmierć chaluca wywołała szczerą żal w sferach syjonistycznych.

ZNOWU POGŁOSKI W SPRAWIE PREZYDENTURY MIASTA. Znowu w pewnych kołach rozeszła się wieść że delegacja pięciu osób z poważanym członkiem Rady miejskiej na czele bawiła w Warszawie u premiera Składkowskiego interweniując na rzecz przyjęcia dymisji prezydenta miasta dra Brodzińskiego, przy czym p. premier miał podobno przyrzec, że sprawa będzie jeszcze raz przedmiotem rozważań. Podobno delegacja składała się z reprezentantów kół sanacyjnych. Ile prawdy w tych pogłoskach trudno na razie stwierdzić.

NOWY PRZEWODNICZĄCY KOMISJI EGZAMINACYJNEJ DLA RZEMIEŚLNİKÓW. Przewodniczącym komisji egzaminacyjnej dla rzemieślników mianowanym został przez Izbę rzemieślniczą w miejsce p. Szypuły p. Kaczorowski starszy cechu piekarzy i cukierników.

AUTO NAJECHAŁO NA DOROŻKĘ. Dnia 17 b. m. wieczorem na drodze w Chyszowie auto osobowe nr. 3113 najechało na dorożkę, w której siedziały 3 osoby, które doznały lekkiego uszkodzenia ciała.

POSIEDZENIE RADY MIEJSKIEJ. We wtorek, dnia 23 bm. odbędzie się posiedzenie Rady miejskiej.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Sobota: „Walący się dom“ Marli Morozowicz-Szczepkowskiej.

TEATR ŻYDOWSKI (BOCHEŃSKA 7)

Sobota: „Złoty sen“ Es. Ena o 4.15 i 8.30.

REPERTUAR KINOTEATRÓW

ADRIA: „Ślubowanie“ (Tkijas kaf), (Turków, Katsch, Dina Halpern).

APOLLO: „Eskapada“ (Marlena Dietrich).

ATLANTIC: „Kapitan Taylor“ (Gary Cooper) i „Teodora szaleje“ (Irena Dunne).

BAGATELA: „Niebezpieczny kochanek“ (Pat O'Brien) oraz rewia „Plotki Krakowa“.

DOM ŻOŁNIERZA: „W zamieci żelaza i ognia“

MUZEU: „Brygada śmiałych“ (James Cagney) i „Srebrne ostrogi“.

STELLA: „Dyplomatyczna żona“ (Grossówna), SZTUKA: „Spotkali się w Paryżu“ (Claudette Colbert, Melvyn Douglas i in.).

UCIECHA: „Król i chórzystka“ (Fernando Gravet).

WANDA: „Gdy kwitną bzy“ (Jeanette MacDonald, Nelson Eddy).

SYN ARCYKSIĘCIA RUDOLFA pretendentem do tronu Habsburgów

TAJNE MAŁŻENSTWO

(n) Tajemnica Meyerlingu, która rozegrała się 48 lat temu do dnia dzisiejszego nie jest wyswietlona. Wciąż dyskutuje się nad tym, czy arcyksiążę Rudolf popełnił samobójstwo, czy też padł ofiarą zbrodni, a oto teraz okazuje się, że istnieją inne jeszcze tajemnice, o których dotąd nigdy nie wiadano.

Wyłania się bowiem kwestia, czy przed swym małżeństwem z księżniczką Stefanią arcyksiążę nie był ożeniony potajemnie i czy owocem tego tajnego małżeństwa nie było dziecko płci męskiej?

Dopiero niedawno prasa angielska zamieściła sensacyjny wywiad zdobyty we Wiedniu przez korespondenta agencji Reuter. W wywiadzie tym znajdujemy zapewnienie, że arcyksiążę Rudolf miał syna, który nosił nazwisko Robert Pachman i który wszelkimi środkami starał się o uznanie jego właściwego pochodzenia.

SPADKOBIERCA RUDOLFA

Ze względu na to, że osoba tajemniczo zaginionego arcyksięcia otoczona była i jest różnymi fantastycznymi legendami, odnoszono się do tej nowej rewelacji z całą ostrożnością. Tymczasem ostatnio wypłynęły na powierzchnię rozmaite fakty, które każą jednak poważnie ustosunkować się do tego nowego „odkrycia“.

Niedawno bowiem zabrał głos pewien publicysta austriacki i przyjaciel Roberta Pachmana, który w całej rozciągłości podtrzymuje za pewnienia Pachmana, uważającego się za syna i spadkobiercę arcyksięcia.

Wspomniany publicysta zapoznał się z Pachmanem w toku przygotowywania sztuki teatralnej o arcyksięciu Rudolfie, którą opracowuje wspólnie z innym pisarzem austriackim. Pachman opowiedział mu, że jest synem Rudolfa, zrodzonym z tajnego małżeństwa arcyksięcia i księżniczki Marii Antoniny tokańskiej. Dodał przy tym, że od długiego czasu był przekonany, o swym arystokratycznym pochodzeniu tym, bardziej, że jego „matka“, pani Pachman trzymała go starannie zdala od światła towarzyskiego i obchodziła się z nim zupełnie inaczej, aniżeli z innymi domniemanymi jego braćmi i siostrami.

DWA RAZY W SCHÖNBRUNIE

— Kiedy liczyłem 6 lat — opowiada Pach-

man swojemu przyjacielowi — dwa razy przysłano po mnie, aby mnie zaprowadzić do pałacu w Schönbrunie, gdzie pozwolono mi bawić się w pokoju, nazwanym „pokojem manewrów Kronprinza“. Kronprinz zjawił się raz i drugi, aby mi się przypatrzeć, poczem odsyłano mnie do domu, obładowanego różnymi podarkami.

Kiedy podrosłem, spędzałem wszystkie wolne chwile u księcia Antoniego Alberta d'Enno, który spełniał wobec mnie funkcję guwernera. On zresztą zdradził mi tajemnicę mego pochodzenia. Miałem wówczas lat 17. Opowiedział mi, że kilka dni po moim urodzeniu, mój ojciec, arcyksiążę Rudolf powierzył mnie wiedeńskiej rodzinie Pachmanów, którą mu polecił jego fornał Bratfisch. Pachmanowie właśnie w owym czasie stracili kilkumiesięczne dziecko i przyjęli mnie za zapłatą 30.000 florenów. Mieli oni zająć się moim wychowaniem i nadali mnie imię swego zmarłego syna Roberta.

SPOWIEDZ PRZED ŚMIERCIĄ

Książę Antonio Alberti d'Enno wciąż powtarzał, że jestem dzieckiem nielegitymowanym, podkreślając w dodatku, że muszę zachować jak najściślejszą dyskreję, w przeciwnym bowiem razie sprowadziłbym nieszczęście zarówno na siebie jak i na niego, jego bowiem wtrącono by do więzienia, a mnie umieszczono by w zakładzie dla obłąkanych. Jednakże mój pseudo-ojciec Pachman przed śmiercią wyjawiał mi, że jestem prawowitym synem Kronprinza. Od tego czasu zacząłem nalegać i domagać się od mojej „matki“, aby mi zdradziła wszystkie szczegóły, dotyczące mego pochodzenia. Z początku nie mogłem nic z niej wydobyć. W końcu jednak, pod wpływem moich prośb, doniosła mi, że u jednego z notariuszy wiedeńskich złożyła wszystkie dokumenty, na podstawie których można łatwo stwierdzić prawdziwe me pochodzenie.

FRANCISZEK JÓZEF BYŁ POINFORMOWANY

Dzięki tym dokumentom mogłem ostatecznie kilka lat temu nabyć pewności co do mego rodu: Jestem synem Kronprinza i księżniczki Marii Antoniny tokańskiej, złączonych węzłami tajnego małżeństwa. Wynika zresztą z pamiętników, pozostawionych przez księcia d'Enno, że podczas pewnej audiencji, opowiedział on cesarzowi Franciszkowi Józefowi o tym związku małżeńskim, a cesarz postanowił nie

unieważniać go, mówiąc, że zostało ono zawarte w sposób prawowity.

Tyle relacja Roberta Pachmana. Jego austriacki przyjaciel dodaje do tego jeszcze cały szereg innych szczegółów. Dowiadujemy się z nich, że rzekomy syn arcyksięcia Rudolfa zajmował się handlem antyków i przedmiotów sztuki, aby w ten sposób mieć więcej sposobności nawiązania kontaktu z sferami, zbliżonymi do dworu cesarskiego. Dzięki temu też udało mu się istotnie zdobyć inny jeszcze dokument, tyczący tajnego małżeństwa arcyksięcia Rudolfa.

ROSZCZENIA DO TRONU

Dziś Robert Pachman, zamieszkały we Wiedniu, liczy lat 54. Występuje on obecnie z roszczeniami do tronu habsburskiego uważając się za spadkobiercę i głowę domu Habsburgów. Dla poparcia swych żądań Pachman przedstawił fotografie dokumentów, jakie ma w posiadaniu. Fotografie te przedłożone zostały biegłemu, który badał głównie fascimile najważniejszego dokumentu, jaki zdaniem, Pachmana, napisany został własnoręcznie przez arcyksięcia i porównał go z autografami Rudolfa, przechowywanymi w wiedeńskich archiwach. Po skrupulatnym przestudiowaniu wszystkich tekstów, grafolog sprecyzował wyniki swojej pracy, dochodząc do następującej konkluzji:

Dokument przedstawiony przez Roberta Pachmana został prawdopodobnie napisany i podpisany przez Kronprinza Rudolfa. Tym samym zdaje się, iż można mówić o dokumencie autentycznym. Aby jednak móc wykluczyć wszelkie wątpliwości, jest rzeczą konieczną, przedłożyć nie fotografię dokumentu, ale jego oryginał.

CO POWIE OTTO?

Taki jest obecny stan tej sensacyjnej sprawy, która trzyma w napięciu całą wiedeńską opinię publiczną. Czy jednak domniemany syn Rudolfa zdoła dowieść, że jest on rzeczywistym spadkobiercą Kronprinza i czy w danym wypadku zdoła on zająć miejsce arcyksięcia Ottona? Pachman twierdzi, że jest on w posiadaniu samego oryginału dokumentu, którego fotograficzną odbitkę przedłożył ekspertom. Jednakże mimo to te jego twierdzenia przyjmowane są z dużym sceptycyzmem, a nikt nie będzie się dziwił, jeśli już wkrótce i ta sprawa sensacyjna i tajemnicza powiększy tylko szereg legend, jakimi otoczona jest osoba i przeszłość arcyksięcia Rudolfa.

Notatki literackie

Kamień brukowy i -- chryzantemy

Piękny artykuł poświęcony twórczości zmarłego pisarza Zbigniewa Unilowskiego, kończy Ksawery Pruszyński w „Słowie“ wileńskim następującym zdaniem.

„Śmierć jego zmałd incydent, o którym wiele pisały dzienniki, a niezawodnie zanotują go jeszcze historycy współczesnej kultury. Oto wielka witrażna „Wiadomość Literackich“, w której widniał portret Zmarłego, okryty kłosem, kartki rozsypanych rękopisów i książki, została zniszczona potężnym brukowym kamieniem, rzuconym przez krewkiego studenta uniwersytetu... Przez całą niedzielę i poniedziałek rano pozostała tak ta szyba rozbita w kawały, uszkodzony portret, czarna krepa i rękopisy przesypane ułamkami szkła, a w tym wszystkim spory kamień. Ale gdy wreszcie szkodę usunęto, okazało się, że brukowiec nie był jedyną

oznaka holdu, jaka przez szybę wpadła. Oto ktoś nieznanymi i niedostrzeżonymi wsunął w ślad za nim, przez wybity otwór w szkle, naręcz pięknych — złotych chryzantem“.

Witold (nie Jerzy!) Hulewicz laureatem nagrody Filomatów

Jak podają z Wilna, jury nagrody literackiej — im. Filomatów przyznało nagrodę na rok 1937 znemu pisarzowi i poecie, Witoldowi Hulewiczowi za całokształt twórczości literackiej, ze szczególnym podkreśleniem tłumaczeń poetyckich. Witold Hulewicz, piastujący obecnie kierownictwo literackie Polskiego Radia w Warszawie, zadebiutował ekspresjonistycznym tomikiem „Płomień w garści“ w r. 1921. Następne cykle poezji ukazują się w r. 1928, a więc „Sonety instrumentalne“ i nieco później „Lament królewski“. W tymże okresie ukazuje się świetna książka o Beethovenie „Przybłęda Boży“ oraz studium „Polski Faust“. Poważ-

nym dorobkiem literackim Witolda Hulewicza są jego wyborne przekłady obcych poetów zwłaszcza R. M. Rilkego „A. Rodin“, „Powiastki o Panu Bogu“, „Księga obrazów“, „Malte“, „Elegie Duino“, „Księga godzin“.

Remarque pisze nową powieść

Erik Maria Remarque, który bawił w Szwajcarii przyjechał niedawno do Paryża.

W paryskich kołach literackich autor „Na zachodzie bez zmian“ i „Powrotu“ budzi wielkie zainteresowanie.

— Obecnie kończą powieść pt. „Trzej towarzysze“ — oświadczył Remarque w kole swych przyjaciół. Jest to zupełnie inny rodzaj niż poprzednie jego książki. Zupełnie „normalna“ nieautobiograficzna, powieść o miłości.

Jednocześnie pisze dramat. W ogóle zaczęła pisać dla sceny. Dialog, działanie, napięcie dramatu czyni porywa mnie bardziej, niż opis epicki i anali za psychologiczna.

Na Żydach się zaczyna...

Warszawa 20. 11. „Gazeta Polska” donosi z Wilna: Wczoraj wieczorem na U. S. B. odbyło się zebranie dyskusyjne Polskiej Młodzieży Ludowej t. zw. „Kosynierskiej”. Na zebranie przybyła bojówka Str. Narodowego, która uniemożliwiła referentowi mgr. Matuszewskiemu wygłoszenie referatu. W rezultacie przedstawiciel rektoratu zmuszony był

zebranie rozwiązać.

Przy wyjściu z sali bojówka napadła na referenta i członków organizacji Kosynierskiej. W czasie bójki został pobity Jan Milewski, którego obalono i skopano, poza tym kilku studentów odniosło cięższe rany, a m. in. studentka Karpińska.

Przed procesem Henryka Dembińskiego

B. współpracownik „Słowa” wileńskiego oskarżony o komunizm

Wilno 20. 11. Jak donosi „Kurier Wileński”, zostało wreszcie zakończone śledztwo w sprawie Henryka Dembińskiego, Stefana Jędrzychowskiego, Marii Żeromskiej, Władysława Borysowicza, Marii Dziewickiej i Jerzego Putramenta, pozostających pod zarzutem komunizmu.

Akt oskarżenia został sporządzony i doręczony oskarżonym w dniu wczorajszym.

Spośród oskarżonych Dembiński, Jędrzychowski i Żeromska przebywają w więzieniu śledczym, pozostali będą odpowiadać z wolnej stopy.

Obrońca Dembińskiego i Żeromskiej złożył

podanie do sądu o zwolnienie z więzienia śledczego obojga oskarżonych na wolną stopę, a to ze względu na zły stan zdrowia Dembińskiego, oraz ze względu na małą ilość materiału obciążającego, jeżeli chodzi o Żeromską.

Henryk Dembiński, znany publicysta, który działalność swoją rozpoczął na łamach „Słowa” wileńskiego, był przywódcą katolickiej grupy młodzieży „Odrodzenie”. Jak podaje „Kurier Wileński” jest on chory na otwartą gruźlicę.

Putrament jest młodym poetą wileńskim.

Sensacyjna rozprawa na tle sierpniowych zająć chłopskich

Przemyśl, 20. 11. (Seg.) Dnia 17 sierpnia br. w Gnojnicach k. Krakowca ogłoszono 10. ciodniowy strajk rolny, do którego przystąpili niemal wszyscy mieszkańcy Gnojnic i Woli Gnojnickiej. Wieśniacy obstawili natychmiast drogi wiodące do Radymna i Krakowca, nie przepuszczając nikogo. W Domu Polskim w Gnojnicach odbywały się niemal codziennie zebrania, na których nawoływano chłopów do zbrojenia się. Na jednym z takich zebrań na wniosek niejakiego Michała Lisa złożyli obecni przysięgę, z której treści wynikało że będą się bronić przed aresztowaniem ich przez policję. Wieśniak Jan Maciejko zapowiedział wówczas obecnym, że hasłem, na które będą się mieli zebrać dla obrony będzie bicie w dzwony cerkiewne, zaś miejscem zebrania droga do Krakowca. Ponieważ wieśniacy w stosunku do opornych i nie solidaryzujących się ze strajkiem stosowali terror, groząc pobiciem, wzgl. zniszczeniem urządzeń gosp., przystąpiła policja do aresztowania niektórych działaczy Stronnictwa Ludowego, które strajk proklamowało. Gdy o tym przytrzymaniu doszła wiadomość do Gnojnic i Woli Gnojnickiej wieśniak Michał Partyka dnia 23. VIII. biegł przez Wolę Gnojnicką i nawoływał włościan do udania się do Gnojnic i wzięcia udziału w walce z policją celem odbicia przytrzymanych. Równocześnie w Gnojnicach poczęto bić w dzwony cerkiewny. W zwią-

zku z tym alarmem zebrało się na drodze w Gnojnicach ok. 1.600 ludzi uzbrojonych w kosy, widły, łopaty i siekiery.

Przywódcą chłopski Jan Maciejko nawoływał w tym czasie zebranych włościan, by się nie bali i bili policję „czym kto popadnie”. Tego dnia nie doszło jednak do żadnych zająć. Następnego dnia znowu Jurko Wanio nawoływał do udania się do Krakowca i odbicia przywódców z rąk policji. Tego właśnie dnia doszło do poważniejszych zająć.

Jan Maciejko, Michał Lis, Michał Partyka i Jurko Wanio, stanęli wczoraj przed sądem okręgowym przemyskim na sesji wyjazdowej w Krakowcu. Po przeprowadzonej rozprawie zasądzony został Jan Maciejko na 2 lata, Michał Lis na 1 rok i 6 mies., Jurko Wanio i Michał Partyka po 10 mies. więzienia. Osk. Maciejko odpowiadał z więzienia, zaś reszta oskarżonych z wolnej stopy.

Po ogłoszeniu wyroku zarządził Sąd natychmiastowe przyaresztowanie osk. Lisa ze względu na obawę ucieczki tego oskarżonego. W czasie rozprawy na wniosek prokuratora aresztowano na sali rozpraw czterech świadków, których zeznania wypadły odmiennie niż w śledztwie. Oskarżenie popierał prok. dr. Ciszkowicz. Bronił mgr Marian Schaffel z Przemyśla. Oskarżeni zapowiedzieli apelację.

TO I OWO

Cenzura prasowa w Grecji

Redaktorzy pism w Grecji nie mogą narzekać na życie ułatwione. Jak donosi „Daily Herald” z Aten, cenzura grecka rozsyła do redakcji dokładne instrukcje, co wolno drukować, a co nie. Jeśli mimo to coś zostaje w dzienniku skonfiskowane — nie wolno zostawiać białej plamy i należy na miejsce skonfiskowanego artykułu czy notatki wstawić coś innego. Poza tym nie wolno pismom umieszczać artykułów czy informacji krytykujących rząd, zapowiadających zmiany osobowe w składzie rządu oświeclających działalność związków zawodowych, ruch cen artykułów żywnościowych, etc. etc.

„WIECZNE ZESZYTY” — W KRAJU GOSPODARKI WOJENNEJ

W Niemczech wynajduje się codziennie nowe źródła i sposoby oszczędzania surowców. Ostatnio np. przeprowadzono obliczenia zużytkowania papieru na zeszyty szkolne. Stwierdzono, iż 10 milionów uczniów szkół powszechnych i średnich w Niemczech zużywa co tydzień 13,350.000 zeszytów. Licząc na każdy zeszyt przeciętnie 45 gramów papieru, otrzymuje się rocznie 25 milionów kg papieru. Przeważnie cała ta ilość zapisanego papieru zostaje spalona lub wyrzucona na śmiecie. Obecnie wynaleziono nowy rodzaj przerabiania starego, brudnego papieru na biały. Teraz więc wszystkie stare zeszyty mają być zbierane przez szkoły i odstawiane stamtąd do fabryk papieru dla ponownej przeróbki.

POWIETRZNY AUTOBUS

W zakładach lotniczych w Baltimore (USA) projektowana jest budowa wielkiego samolotu pasażerskiego, trzy razy większego od olbrzymiego „China-Clipper”. Rzępność skrzydeł nowego samolotu ma liczyć 57 i pół m, a pojemność kabiny obliczona jest na 100 osób. Promień akcji motoru jest tak wielki, że samolot będzie mógł przelecieć nad Pacyfikiem bez lądowania, a przelot z Ameryki do Europy odbędzie się bez zatrzymywania na stacjach pośrednich.

SENSACJE WYSTAWY NOWOJORSKIEJ

Komitet przygotowujący wystawę światową w Nowym Jorku obmyślił projekt obdarzenia wystawy „gwóźdźcem” bardziej sensacyjnym niż ów model szklanego człowieka, który oglądano na wystawie paryskiej. Będzie to gigantyczny model głowy ludzkiej w postaci czteropiętrowego gmachu. Zwiążący będą mogli wędrować po zakamarkach głowy, oglądać strukturę mózgu, jamy ustnej etc. O rozmiarach modelu świadczyć może i to, że na języku np. zmieści się wygodnie grupa kilkunastu osób.

NOWY RODZAJ DZWONKA TELEFONICZNEGO.

Dyrekcja telefonów londyńskich przeprowadzała od dwóch lat próby z dzwonekami telefonicznymi w celu zastąpienia istniejących nowym rodzajem dzwonek o innym, miłszym brzmieniu i nie tak przeraźliwego, jak obecnie. Próby prowadzone były z udziałem szeregu muzyków. Wreszcie pomyślny rezultat uwieńczył dzieło: nowy dzwonek ma dźwięk miły dla ucha, srebrzysty, niezbyt głośny, ale dobrze słyszalny. Na nowy rok abonenci telefonów londyńskich zaczną otrzymywać aparaty z nowymi dzwonekami.

Spółka złodziejska niedoszłych maturzystów

Gdynia, 20. 11. — Przed dwoma tygodniami złodzieje włamali się do mieszkania Racheli Badyłko i z buduaru skradli kasetkę ze złotem i biżuterią wartości około 12 tys. zł.

Dochodzenia policyjne doprowadziły do ujścia włamywaczy, którymi okazali się trzej sublokatorowie Badyłkowej: Zenon Wiśniewski i Feliks Dziankowski z Warszawy oraz Jerzy Dziekanowski z Gdyni. Wszyscy mają po

19 lat. Dwaj pierwsi

nie zdali na wiosnę egzaminu maturalnego,

wobec czego rodzice wysłali ich do Gdyni, gdzie mieli się uczyć, aby złożyć egzamin w terminie zimowym. Gdy 1000 zł, które otrzymali na utrzymanie wyczerpały się, zawiązali spółkę z Dziekanowskim i obrabowali swą

gospodynię, symulując włamanie. Kasetę ze złotem i biżuterią wywieźli do Grudziądza i tam zakopali pod jednym z drzew w parku. Młodocianych włamywaczy osadzono w więzieniu w Wejherowie.

Sylwetki i profile „wielkich współczesnych“

Znany polityk angielski Winston Churchill wydał niedawno książkę pt. „Wielcy współcześni“ — która zawiera 21 charakterystyk wybitnych osobistości XX wieku.

B. król Alfons XIII

Nie wiadomo, dlaczego autor zaliczył do „wielkich“ byłego króla hiszpańskiego Alfonsa XIII i obszernie się o nim rozpisał. Jego zdaniem, tragedia tego monarchy wynikała ze złudzenia które — dodajmy od siebie — niezbyt dobrze świadczy o jego kwalifikacjach „fachowych“. Ten władca nie znał kraju, którym rządził, nie wiedział, co myślą i czują czego pragną jego poddani. Przez długie lata był mocno przekonany że cieszy się miłością i zaufaniem narodu hiszpańskiego. Kiedy wreszcie wypadki dowiodły mu, iż rzeczywistość wygląda zupełnie inaczej, było to dla niego bardzo bolesnym ciosem. Po abdykacji tak określił to smutne rozczarowanie:

— Czuję się jak człowiek, który dowiedział się o śmierci starego przyjaciela.

Churchill przytacza także inne powiedzenie Alfonsa XIII, przynoszące zaszczyt eks-królówi:

— Mam nadzieję, że nigdy nie wrócę na tron — gdyż to mogłoby się stać tylko po krwawych wstrząsach.

Autor sądzi, że takie oświadczenia charakteryzują Alfonsa jako monarchę. Nie zamyka oczu na popełnione przez niego błędy, ale nie uważa, żeby zdeponizowany król hiszpański miał na sumieniu więcej niż monarchowie lub niekoronowani władcy innych krajów. Twierdzi natomiast, że w ciągu całego panowania Alfonsa XIII szczerze pragnął służyć ojczyźnie i dbał o dobro narodu.

Hindenburg

Z niemińszym szacunkiem Winston Churchill, wyraża się o feldmarszałku Hindenburgu. Nazywa go „olbrzymem, myślącym i poruszającym się powoli, ale stanowczym; wiernym, niezłomnym i wojowniczym, a jednocześnie dobrotliwym“. Przyznaje przecież iż ten wierny olbrzym splamił się pewnymi czynami, których nie podobna nie potępić. Z zimną krwią dał dymisję Brüningowi, czego nie powinien był zrobić. Co gorsza zawiódł zaufanie wyborców, którzy wynieśli go na stanowisko pre-

zydenta — po prostu — zdradził ich bez skrupułów. Ale według Churchilla, biograf Hindenburga może wskazać tutaj na pewną okoliczność łagodzącą: feldmarszałek był już wówczas stary i nie rozumiał, co czynił. Dlatego autor twierdzi, że sąd historii będzie musiał uniewinnić Hindenburga — chociaż stary wojak „otworzył śluzę zła, które zapilo cywilizację niemiecką a może nawet europejską“.

Albowiem ten starzec miał jak najlepsze zamiary i kierował się tylko miłością ojczyzny, a jego gasnący umysł usiłował zrobić wszystko, co mógł, aby uporać się z zagadnieniami, z jakimi żaden władca jeszcze się nie spotykał.

Foch i Clemenceau

Z uznaniem także Churchill pisze o wielkim przeciwniku Hindenburga, marszałku Fochu. Kładzie nacisk na jego wspaniałomyślność. Kiedy Niemcy przyjęły ciężkie warunki rozejmu, niektórzy politycy francuscy nalegali na to, aby natychmiast rozbrojono armię niemiecką. Ale Foch odpowiedział:

— Walczyli dzielnie. Trzeba im zostawić broń.

Churchill utrzymuje, że Francja ma dwie dusze, między którymi różnice są większe niż między Anglią a Stanami Zjednoczonymi, nawet Niemcami. Aby to unaocznić przeciwstawia Fochowi Clemenceau:

Clemenceau uosabiał Francję o ile jednostka nawet takiej miary może uosabiać cały kraj. „Stary tygrys“ z siwymi wąsami i płomiennym spojrzeniem był odpowiedniejszym godłem dla Francji niż kogut galijski. Przedstawiał naród francuski, który powstał przeciwko tyranom — tyranom ducha, tyranom wewnętrznym i zewnętrznym. Antyklerykał, antykomunista i antymonarchista, we wszystkim — był wcieleniem Francji.

Ale istnieje też inna Francja, arystokratyczna i wierna tradycjom. Francja Joanny d'Arc i Focha. Współpraca tych dwu mężów w ostatnim roku wielkiej wojny okryła Francję chwałą. Stara Francja połączyła się z nową i wspólnymi siłami pokonały wroga.

Wilhelm II.

Najciekawszym bodaj rozdziałem książki jest cha-

rakterystyka ekscesarza Wilhelma II.

Były śmiertelny wróg Hohenzollernów pisze o nim:

„Nikt nie powinien sądzić życia cesarza Wilhelma nie zastanawiając się przedtem co by sam zrobił na jego miejscu“.

Wilhelm wyrósł w niezłomnej wierze w swoje posłannictwo, w świadomości, że jest władcą potężnego mocarstwa, i w przeświadczeniu, że wrodzone cnoty krwi cesarskiej czynią go istotą wyższą od zwykłych śmiertelników. Mając 20 lat został nieograniczonym panem dziedzictwa, które Bismarck stworzył dzięki trzem zwycięskim wojnom.

Nie można potępić go bez zastrzeżeń. Przez trzydzieści lat spokojnie rządził krajem. Ale potem okoliczności wiodły go na pokuszenie. Wojna z Japonią osłabiła wielką Rosję, wskutek czego wydawało się, że Francja jest zdana już na łaskę i niełaskę Niemiec. I oto Wilhelm zaczyna wygłaszać wojownicze mowy; padają słowa o „świątym uzbrojeniu“, o „pancerzowym kulaku“, „admirale Oceanu Atlantyckiego“ itd.

Ale w gruncie rzeczy Wilhelm nie dążył do wojny. Chciał być Napoleonem nie tocząc wojen.

Churchill zadaje sobie pytanie czy ostatecznie Wilhelm popełnił zbrodnię z premedytacją, czy też — zgrzeszył tylko nieudolnością. Inna sprawa, że niekiedy nieudolności i lekkomyślności nie można uważać za okoliczności łagodzące.

Odpowiedź autora na przytoczone pytanie jest korzystna dla Wilhelma, który — według tej opinii, nie zamierzał wywołać wojny europejskiej.

Prawdziwym winowajcą był naród niemiecki — któremu historia zarzuci ślepe posłuszeństwo, kult samowładztwa. Chociaż obdarzony rozumem i dzielnością, naród niemiecki korczy się przed siłą i „pozwała wodzić się za nos“.

W końcu Churchill wskazuje, że dzisiaj Wilhelm może się napawać paradoksalną zemstą, którą wwarły za niego dzieje. Dożył chwili, kiedy jego najwięksi wrogowie uważaliby powrót Hohenzollernów na tron niemiecki za pomyślnie zdarzenie — zmniejszające groźne niebezpieczeństwo.

Kto by się był tego spodziewał?

Ale w ogóle kto przewidywał, że na świecie będzie się działo to, czego jesteśmy przerażonymi świadkami i ofiarami?

Negus abisyński żywym wyrzutem sumienia Anglii

Tygodnik londyński „Sunday Referee“ wysłał swego współpracownika do „króla królów“ by go poinformować czytelników jak żyje na wygnaniu ten ongiś tak bogaty i potężny władca Abisynii. Negus zamieszkał mianowicie na przedmieściu londyńskim Bath, zajmując skromny domek. Legendarny potomek królowej Saby żyje w takiej nędzy, że może teraz opalać tylko jeden pokój przeznaczony dla dzieci. Haile Selassie którego ongiś tytułowano „Iwem Judejskim“ oświadczył współpracownikowi tygodnika londyńskiego, że ma na utrzymaniu 22 osoby i nie ma na to żadnych funduszy. W bezsennych nocach dręczy go nieraz lęk co będzie jutro, gdy nie starczy pieniędzy na chleb. Gdy opuścił swój kraj, zabrał z sobą mały kapitalik, żywił bowiem nadzieję, że wnet wróci do ojczyzny. Teraz ten kapitalik jest już na wyczerpaniu, a co będzie jutro?

A więc opinia angielska jeszcze raz się przekonała, jak ją oklamano. Czytaliśmy, że „król królów“ opuszczając Abisynię, zabrał ze sobą 25 skrzyń wypełnionych złotem, a teraz dowiadujemy się, że skrzynie te istniały tylko w fantazji reportera żądnych sensacji. Teraz „król królów“ może tylko opalać jeden pokój w swym małym domku a być może, że będzie musiał ten swój domek i swoje auto sprzedać, by znaleźć pieniądze na utrzymanie 22 osób. Cesarz abis., o którego względu ubiegali się ongiś wszystkie potęgi świata — jest teraz bezrobotnym monarchą bo swego tytułu monarszego, swych praw do tronu abisyńskiego za żadną cenę wyrzec się nie chce. Mussolini nęci go rozmaitymi pokusami, obiecuje mu prawdziwe złote góry, żądając od niego tylko drobności w

postaci uznania imperium rzymskiego w Afryce. Negus mógłby wrócić nawet na tron i żyć w dobrobyciu i dostatku, tak jak sultan marokański. Tego?

Krwawa tragedia rodzinna

Lwów. 20 11. B. Wczoraj w godzinach południowych właściciel sklepu na Lewandówce, Stanisław Ryznyk kilku strzałami zabił swego szwagra, Pazuniaka. Zabójcę aresztowano. Jak się okazało, Ryznyk dokonał morderstwa na tle nieporozumień rodzinnych,

ustępstwa Negus uczynić nie chce, dlatego nie wie, czy jutro będzie miał na chleb.

Nie rozczulajmy się jednak nad losem bezrobotnego cesarza etiopskiego, bo nie grozi mu nędza ostateczna. Nie dopuści do tego Anglia, dla której cesarz abisyński jest żywym wyrzutem sumienia. — Wojna abisyńska jest już teraz tylko echem przebrzmiałym, a Anglia szuka tylko formuły pojednania się z istniejącym stanem rzeczy. Tragedia Negusa tkwi w tym, że zbyt zaufał Anglii, która namawiała go do oporu, zapewniając go że potężne imperium brytyjskie nigdy nie dopuści do podboju Abisynii przez Włochy. Anglia być może nie wierzyła, że Mussolini zaryzykuje wojnę, uważała całą tę wyprawę włoską do Abisynii za bluff i srodcze zawiódła się w swych rachubach. Gdyby Negus okazał się mniej lekkomyślnym i zbyt zaufał Anglii nie ufał, nie musiałby uciec z Addis Abeby, bo zdawał sobie chyba dobrze sprawę z tego, że jego dzielni żołnierze, uzbrojeni tylko w dzidy, nie oprą się świetnie wyekwipowanej i doskonale uzbrojonej armii włoskiej. Gdyby Negus nie ufał Anglii — rezydowałby jeszcze i teraz w Addis Abebie, przy boku właściwie krajem rządzącego gubernatora włoskiego. Dlatego Anglia nie może dopuścić do tego, by Negus abisyński stał się naprawdę bezrobotnym, a prasa angielska zapewnia, że Anglia wyznaczy mu jakąś pensję, by król mógł żyć, wprawdzie nie zbyt kwownie, ale wygodnie. Ale ta pensja, jaką Anglia wyznaczy Negusowi, jest w gruncie rzeczy tylko ilustracją poważnego osłabienia prestiżu angielskiego...

WIADOMOŚCI SPORTOWE

Dzisiejsze imprezy sportowe

Dziś w sobotę odbędą się następujące imprezy sportowe:

W Warszawie otwarta zostanie na Bielanach w gmachu Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego nowa pływalnia. Z tej okazji rozegrane zostaną międzyklubowe zawody pływaków. Początek o godz. 18.ej.

W Katowicach pierwszy w Polsce mecz hokejowy pomiędzy Dębem i Cracovią. Początek o godz. 20.ej.

We Lwoie mecz bokserski Czarni — Makabi Warszawa. (PAT).

—<>—

Pojedynek mistrza z wicemistrzem

W niedzielę nadchodzącą odbędzie się w Krakowie towarzyskie spotkanie piłkarskie mistrza i wicemistrza Ligi: Cracovii i A.K.S.-em. Mecz powyższy nabiera cech pojedynku o moralny tytuł mistrza Polski i jest dalszym ogniwem w stałej rywalizacji okręgu śląskiego i krakowskiego, które przodują w piłkarstwie polskim.

Cracovia wystąpi jednak, jak nas informują, w składzie nieco osłabionym wskutek choroby obrońcy Lasoty i pomocnika Ziżki. W miejsce Ziżki grać będzie Majeran, zaś Lasotę zastąpi rezerwowi gracz.

—<>—

SPRAWA ORGANIZACJI MISTRZOSTW KOLARSKICH ŚWIATA PRZEZ POLSKĘ

Polski Związek Kolarski otrzymał list od międzynarodowej federacji piłkarskiej, zawierający, iż prośba o przyznanie Polsce organizacji mistrzostw kolarskich świata w r. 1941 została przekazana walnemu zebraniu międzynarodowej federacji, które się zbiera 5 lutego 1938 r. w Paryżu.

—<>—

MECZ HISZPANIA — PORTUGALIA NIE DOJDZIE DO SKUTKU

W najbliższą niedzielę miał być rozegrany za zgodą Międzynarodowej Federacji Piłkarskiej między państwowy mecz pomiędzy reprezentacją Hiszpanii powstańczej i Portugalią. W ostatniej chwili mecz został odwołany. Czynnione są wysiłki, aby doprowadzić mecz do skutku w następną niedzielę dn. 28 bm.

—<>—

BELGIA CHCE KONIECZNIE WZNOWIĆ SPOTKANIA Z POLSKĄ

Belgijska prasa sportowa donosi, że belgijski związek piłki nożnej już w chwili obecnej wstawił do swego kalendarza spotkań między państwowych w przyszłym sezonie mecz z Polską w Warszawie, lub innym z miast polskich. Jest to pierwszy mecz między państwowy wpisany przez Belgów do swego kalendarzyka na przyszły sezon.

Ponieważ sezon u Belgów rozpoczyna się w październiku i trwa do maja, mecz ten mógłby więc być rozegrany w kwietniu lub maju 1939 roku. Oczywiście, o ile Polska zaakceptuje propozycję Belgów.

Niedziela na boiskach

Program imprez niedzielnych jest następujący:

w Warszawie

W Teatrze Nowości o godz. 12-ej mecz bokserski CWS — Geyer Łódź.

W Ośrodku W. F. o godz. 10-ej mecze siatkówki kobiecej o mistrzostwo Warszawy.

W ginachu CIWF o 9-ej mecze siatkówki męskiej o mistrzostwo Warszawy.

W lokalu Fortu Bema o 12-ej mecze zapasnicze Fort Bema — Legia (o mistrzostwo klasy A) oraz Rywał — Prąd i Lauda — Iskra (o mistrzostwo klasy B).

W gmachu YMCA o 9-ej nadzwyczajne walne zebranie polskiego związku piłki ręcznej. O godz. 11-ej zwyczajne walne zebranie związku.

O mistrzostwo Ligi Okręgowej walczy Orkan

ze Starachowicami.

W Wilanowie o 10.30 bieg myśliwski z przeszkodami dla jeźdźców wojskowych i cywilnych.

Na prowincji

W Krakowie mecz piłkarski Cracovia — AKS.

W Katowicach mecz hokejowy Dąb — Cracovia.

W Poznaniu wielkie zawody bokserskie przed meczem z Norwegią. Udział wezmą bokserzy niemieccy.

W Wilnie mecz bokserski Smigły — PZL Warszawa.

We Lwowie mecz bokserski Gwiazda — Lechia i czwórmech piłkarski na zakończenie sezonu.

W Toruniu pierwszy jesienny bieg naprzeląj.

Sport pięściarski na terenie Krakowa

K. O. Z. B. rozwinął duże starania w kierunku uzyskania poparcia sportu pięściarskiego na terenie Krakowa przez Okręgowy Urząd W. F.

Zwrócono się do Miejskiego Komitetu WF, ponawiając dawniej już w Krakowie dyskutowany projekt budowy w Krakowie specjalnego Domu Sportowego, gdzie by znalazły pomieszczenie biura wszystkich okręgowych związków sportowych. Nie ulega wątpliwości, że taka inwestycja umożliwiłaby pracę wielu słabszych finansowo związków sportowych, borykających się z trudnościami lokalowymi,

a przy tym tak pomyślana centralizacja ułatwiłaby wielce kontakty między poszczególnymi związkami. Jak dotychczas, projekt ten niestety nigdy nie zdołał zainteresować decydujących czynników.

Zdaniem naszym bardziej palącą dla rozwoju boks w Krakowie jest sprawa budowy odpowiedniej dla zawodów pięściarskich hali, której brak w Krakowie jest prawdziwą przeszkodą w ściąganiu szerszej publiczności na zawody. Wielu miłośników pięściarstwa woli nie uczęszczać na mecze rozgrywane w dusznej i ciasnej sali.

List Ligi paryskiej do krakowskich piłkarzy

Liga paryska nadesłała do krakowskiego OZ PN-u gratulacje z okazji zwycięstw naszych piłkarzy w Paryżu. Liga paryska wyraża zadowolenie, iż dzięki niej Francja miała sposobność zapoznać się z wysoką klasą piłkarzy polskich, równocześnie zaznaczając, iż na podstawie dotychczasowych dochodzeń w związku z rewela-

cjami francuskiej prasy sportowej na temat „kaperowania“ polskich piłkarzy nie udowodniono żadnej winy jednemu z prezesów klubów paryskich. Liga paryska przyrzeka równocześnie swą interwencję w wypadku gdyby się okazało, iż zaszło z tej strony pewne przekroczenie przepisów.

Zniżki kolejowe dla narciarzy

W ostatnim komunikacie P.Z.N. z dnia 19 bm. zawarte są wielkiej doniosłości dla turystyki narciarskiej w sezonie nadchodzącym nowe przepisy o ulgowych przejazdach kolejowych dla członków Polskiego Związku Narciarskiego w sezonie 1937/38.

Przejazdy ulgowe stosowane będą w czasie od 1 grudnia br. do dnia 15 maja 1938 r. za biletami jednorazowymi na narciarski teren Podkarpacia i Karpat i z powrotem oraz za po-

wrotnymi biletami wycieczkowymi w lokalnych rejonach narciarskich. Warunkiem stosowania ulg jest okazanie legitymacji członkowskiej PZN zaopatrzonej w wymagane nalepki na b. sezon lub książeczki narciarskiej ważnej na dany sezon.

Do przejazdu za biletami jednorazowymi stosowana będzie tabela opłat ulgowych ze zniżką 50 proc.

Kłeska Primo Carnery

Słynny olbrzym włoski Primo Carnera, który niedawno postanowił wrócić na ring, rozegrał w Paryżu pierwszy mecz z Di Meglio. Carnero, jak się okazało, znajduje się w bardzo

słabej formie. Przez cały czas meczu ograniczył się wyłącznie do defensywy. Spotkanie wygrał przeciwnik Carnery wysoko na punkty po 10-rundowej walce.

JOHN BROMWICH BIJE CRAWFORDA

W zawodach tenisowych o mistrzostwo południowej Walii w Australii młodzieńki tenisista australijski John Bromwich pokonał kolejno Viviana McGratha, Jacka Crawforda,

a w finale Adriana Quista 4:6, 6:4, 6:1, 2:6, 7:5.

W grze podwójnej panów Bromwich, walcząc wraz z Huxleyem przegrał w finale z parą Crawford — MacGrath 3:6, 3:6, 4:6.

W grze pojedynczej pan wygrała Nancy Wynne bijąc w finale T. Coyne 6:3, 7:5.